

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Факультет економіки та бізнесу
Кафедра «Бізнес-консалтинг та міжнародний туризм»

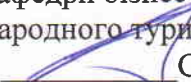
ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

К.е.н., доцент Почерніна Н.В.

« 19 » 11 2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. завідувача кафедри бізнес-консалтингу та
міжнародного туризму
д.е.н., професор С.В. Кальченко

«20» листопада 2019

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

З дисципліни «Економічна теорія» (обов'язкова)

Для спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економіка»

Форма навчання денна

Кількість кредитів: 6 + 5

Курс 1

Семестр: 1 + 2

Змістовних модулів (підсумкових модульних контролів) – 4

СРС: 106 + 42 години

Форма контролю: екзамен + екзамен

Загальна кількість годин: 180 + 150

2019 – 2020 н.р.

«Економічна теорія». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 051 «Економіка». – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – 10 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16 с.

Розробник (и): Почерніна Н.В., к.е.н., доцент

Рецензент: Радченко Н.Г., к.е.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Протокол № 6 від «20» листопада 2019 року

В.о. завідувача кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

д.е.н., професор _____ С.В. Кальченко

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу

Протокол № 5 від «10» грудня 2019 року

Голова, доц. Костякова А.А. Костякова

Назва дисципліни	Економічна теорія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма контролю	Екзамен + екзамен
Викладач (і)	Почерніна Наталія Вікторівна, к.е.н., доцент кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/pochernina-nataliya-viktorivna/
Е-mail викладача	nataliia.pochernina@tsatu.edu.ua

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс вивчає закони розвитку економічної системи, поведінку і діяльність людей у виробництві, розподілі і споживанні життєвих благ з метою задоволення своїх потреб. Такі знання необхідні фахівцю для розуміння природи та закономірностей соціально-економічного розвитку суспільства та механізмів суспільного відтворення, а також умов ефективного господарювання та державного регулювання економіки.

Веб-сайт курсу <http://nip.tsatu.edu.ua/enrol/index.php?id=4105>
<http://nip.tsatu.edu.ua/enrol/index.php?id=4106>

(доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

Формування системи знань про фундаментальні основи економічної теорії, загальні принципи та закони економічного розвитку, здобутки економічної науки

3. Завдання вивчення дисципліни

- розкриття змісту основних економічних категорій та їх взаємозв'язку;
- характеристика дії економічних законів та принципів у практиці господарювання;
- виявлення багатоваріантності розвитку економічних систем та їх елементів в ході історичного розвитку;
- ознайомлення з основними концепціями різних наукових шкіл;
- пояснення засад функціонування ринкової економіки та можливості її поєднання з механізмом державного регулювання;
- відображення впливу на національну економіку сучасних глобалізаційних процесів

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

В результаті вивчення дисципліни будуть досягнуті наступні програмні результати навчання:

знання	розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем (РН4); знати та використовувати економічну термінологію (РН3), усвідомлювати особливості сучасної світової та національної економіки (РН9), усвідомлювати пріоритетність реалізації цілей сталого розвитку (РН26).
уміння	вміти розкривати причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів (РН21); виокремлювати стратегічні пріоритети розвитку вітчизняної економіки та світового господарства
комунікація	використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (РН6);
soft skills	демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні (РН15)

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними компетентностями:

- ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної

науки

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК 13. Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо
- СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях
- СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки
- СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати
- СК 5. Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави

5. Пререквізити

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни

знання основ економіки в межах шкільної програми

6. Постреквізити

Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни

Економіка, Інфраструктура товарного ринку, Мікроекономіка, Макроекономіка, Історія економіки та економічної думки, Сучасні економічні теорії

7. Структура курсу

1 семестр							
Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	сем.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 «Загальні основи економічного розвитку»							
1	Лекція 1	Економічна теорія як наука : історія розвитку	2	-	-	-	
	Семінарське заняття 1	Економічна теорія як навчальна дисципліна		2	-	-	1
	Самостійна робота	Опрацювання літератури за темою 1	-	-	-	6	1
2	Лекція 2	Економічна теорія як наука : предмет дослідження	2	-	-	-	
	Семінарське заняття 2	Етапи розвитку економічної теорії та її парадигма		2			1
	Семінарське заняття 3	Предмет економічної теорії та її роль в системі наук	-	2	-	-	1
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 1	-	-	-	6	1
3	Лекція 3	Економічна теорія як наука : методи та функції	2	-	-	-	
	Семінарське заняття 4	Методологія економічної теорії та її функції	-	2		-	1
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	1

4	Лекція 4	Економічна система: поняття та властивості	2	-	-	-	-
	Практичні заняття 5-6	Сутність і структура економічної системи	-	-	4	-	5
	Самостійна робота	Опрацювання літератури за темою 2	-	-	-	6	1
5	Лекція 5	Економічна система: підходи до аналізу	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Розвиток економічних систем	-	-	2	-	2
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 2	-	-	-	6	1
6	Лекція 6	Економічна система: типи та моделі	2	-	-	-	-
	Семінарські заняття 8-9	Економічні інтереси	-	4	-	-	2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	1
7	Лекція 7	Власність в системі економічних відносин: правові засади	2	-	-	-	-
	Семінарське заняття 10	Характеристика відносин власності	-	2	-	-	1
	Самостійна робота	Опрацювання літератури за темою 3 та вивчення категорій	-	-	-	6	1
8	Лекція 8	Власність в системі економічних відносин: історичний розвиток	2	-	-	-	-
	Семінарське заняття 11	Історичний розвиток власності	-	2	-	-	1
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	1
	Практичне заняття 12	ПМК 1	-	-	2	-	10
	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	5	2
Всього за змістовий модуль 1			16	16	8	53	35
			Σ 93				
Змістовий модуль 2 «Суспільне виробництво та його форми»							
9	Лекція 9	Характеристика суспільного виробництва: поняття та структура	2	-	-	-	-
	Семінарське заняття 13	Сутність і структура суспільного виробництва	-	2	-	-	1
	Самостійна робота	Опрацювання літератури за темою 4	-	-	-	8	1
10	Лекція 10	Характеристика суспільного	2	-	-	-	-

		виробництва: фактори						
	Практичне заняття 14	Виробнича функція	-	-	2		2	
	Практичне заняття 15	Показники економічної ефективності	-	-	2		2	
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 4	-	-	-	8	1	
11	Лекція 11	Характеристика суспільного виробництва: ефективність	2	-	-			
	Семінарське заняття 16	Взаємозв'язок економічної та соціальної ефективності	-	2	-		1	
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	1	
12	Лекція 12	Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне	2	-	-			
	Практичні заняття 17-18	Еволюція форм організації суспільного виробництва	-		4		4	
	Самостійна робота	Опрацювання літератури за темою 5	-	-	-	8	1	
13	Лекція 13	Форми організації суспільного виробництва: товар	2					
	Семінарське заняття 19	Вартість та корисність товару		2			1	
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 5				8	1	
14	Лекція 14	Форми організації суспільного виробництва: гроші	2					
	Практичні заняття 20-21	Гроші та грошовий обіг		-	4		4	
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	1	
15	Лекція 15	Форми організації суспільного виробництва: сучасні особливості	2					
	Практичне заняття 23	ПМК 2			2		10	
	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2				5	4	
Всього за змістовий модуль 2			14	6	14	53	35	
			Σ 87					
Екзамен							30	
Всього за семестр			30	22	22	106	100	
			Σ 180					

2 семестр

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	сем.	пр.	СРС	

Змістовий модуль 3 «Особливості відтворення на національному та світовому рівні»							
1	Лекції 1-2	Суспільне відтворення	4	-	-	-	
	Практичне заняття 1	Характеристика суспільного відтворення			2	-	3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	2	1
2	Лекції 3-4	Соціальний прогрес	4	-	-		
	Семінарське заняття 2	Соціальний прогрес та його показники		2			1,5
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 6	-	-	-	2	1
3	Лекції 5-6	Економічна роль держави: обґрунтування	4	-	-		
	Семінарське заняття 3	Функції державного регулювання	-	2			1,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	2	1
4	Лекції 7-8	Економічна роль держави: механізм регулювання	4	-	-		
	Семінарське заняття 4	Інструменти державного регулювання	-	2			1,5
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 7	-	-	-	2	1
5	Лекції 9-10	Світове господарство: умови розвитку	4	-	-		
	Семінарське заняття 5	Етапи розвитку світового господарства	-	2	-		1,5
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 8	-	-	-	2	1
6	Лекції 11-12	Світове господарство: форми МЕВ	4	-	-		
	Семінарське заняття 6	Міжнародні економічні взаємовідносини	-	2			1,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	2	1
7	Лекції 13-14	Економічні аспекти глобальних проблем	4				
	Семінарське заняття 7	Глобальні проблеми сучасності		2	-		1,5
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 9, робота на навчально-інформаційному порталі				2	1
8	Лекції 15-16	Підприємництво: форми та види	4				
	Практичне заняття 8	Форми та види підприємницької діяльності			2		3
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 10, робота на навчально-інформаційному порталі				2	1

9	Лекції 17-18	Підприємництво: умови та особливості	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	ПМК 1	-	-	2	-	10
	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	5	2
Всього за змістовий модуль 3			36	12	6	21	35
			Σ 75				
Змістовий модуль 4 «Функціонування підприємств в ринкових умовах»							
10	Лекції 19-20	Ринковий механізм: сутність і структура	4	-	-		
	Семінарське заняття 10	Сутність і структура ринку		2			
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	2	1
11	Лекції 21-22	Ринковий механізм: елементи	4	-	-		
	Практичне заняття 11	Елементи ринку та їх взаємодія	-	-	2		
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 11	-	-	-	2	1
12	Лекції 23-24	Конкуренція на ринку	4	-	-		
	Семінарське заняття 12	Види та наслідки конкуренції	-	2	-		
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	2	1
13	Лекції 25-26	Монополізація економіки	4	-	-		
	Семінарське заняття 13	Монополії та їх поведінка	-	2	-		
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 12	-	-	-	2	1
14	Лекції 27-28	Ринкова інфраструктура товарного ринку та ринку праці	4				
	Практичне заняття 14	Інфраструктура товарного та фондового ринку			2		
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				2	1
15	Лекції 29-30	Ринкова інфраструктура фінансового ринку	4				
	Практичне заняття 15	Інфраструктура грошово-кредитного та валютного ринків		-	2		
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 13				2	1
16	Лекції 31-32	Підприємство: функції та види	4				
	Практичне заняття 16	Підприємство як суб'єкт господарювання			2		
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				2	1

17	Лекції 33-34	Підприємство: використання майна	4				
	Практичне заняття 17	Матеріальні основи функціонування підприємства			2		
	Самостійна робота	Вивчення категорій теми 14				2	1
18	Лекції 35-36	Агропромислова інтеграція	4				
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі по темі 15				2	1
	Практичне заняття 23	ПМК 2			2		10
	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2				3	1
Всього за змістовий модуль 4			36	6	12	21	35
			Σ 75				
Екзамен							30
Всього за семестр			72	18	18	42	100
			Σ 150				

8. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне

Методи навчання:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (обговорення питань), практичні (розв'язок задач);
- за видами занять: лекції (лекція – розповідь); практичні заняття (групові вправи), семінари (опитування, тематична дискусія, робота в малих групах);
- за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, ПМК, іспит);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (завдання для самостійної роботи щодо пояснення вислову відомої людини за допомогою категорій та питань певної теми).

9. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.
- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за підсумками поточного та підсумкового контролів має незадовільний результат з обох змістових модулів (менше 20 балів) або має не погашені неатестації, то він не допускається до іспиту.
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

Спирні питання з проведення екзаменаційних сесій розглядає апеляційна комісія, права, обов'язки та персональний склад якої визначаються наказом ректора Університету.

10. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних та семінарських заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – бали за екзамен. Результати поточного та рубіжного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом (за 100-бальною шкалою). Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ».

Критерії оцінювання тестових завдань ПМК1 та ПМК 2: від 0 до 10 балів в залежності від процентної частини правильних відповідей на тестові завдання

Критерії оцінювання виконання розрахункових завдань практичного заняття – питома вага правильно порахованих пунктів.

Критерії оцінювання відповіді на семінарських заняттях: повнота та логіка висвітлення питання, активність у роботі малих груп

Критерій оцінювання поточної самостійної роботи (ПСР): в межах тем - правильна характеристика 5 категорій теми за вибором викладача. Виконання тестових завдань за темою на навчально-інформаційному порталі на рівні 7-10 балів

Критерії оцінювання результатів іспиту при максимальній оцінці в 30 балів: 0-10 балів за результатами комп'ютерного тестування в залежності від частки правильних відповідей; 0-10 балів за усну відповідь на питання екзаменаційного білету; 0-10 балів за розв'язок задачі.

11. Інформаційний пакет по дисципліні

Рекомендована література:

1. Карман С.В., Почерніна Н.В. Економічна теорія. Навчальний посібник / С.В. Карман, Н.В. Почерніна. - Мелітополь : Таврійський державний агротехнологічний університет, 2016. – 359 с.

2. Білецька, Л. В. Економічна теорія. (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) [Електронний ресурс] : навч. посібник : рекомендовано МОН України / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. - 2-ге вид., переробл. і допов. - Електрон. текстові дані. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 1 файл ; 688 с. - Систем. требования: ADOBE ACROBAT READERE. - Назва з тит. екрану. - Б. ц.

3. Економічна теорія: політекономія: практикум [Електронний ресурс] : навч. посібник : рекомендовано МОН України / за ред. В. Д. Базилевича. - Електрон. текстові дані. - К. : Знання, 2010. - 1 файл ; 494 с. - Систем. требования: DJVUREADER. - Назва з тит. екрану. - ISBN 978-966-346-799-3 : Б. ц.О

4. Економічна теорія [Електронний ресурс] : навч. посібник для студентів, які здобувають ступень вищої освіти бакалавра та магістра галузі знань 08 "Право" / Л. М. Касьяненко [та ін.]. - Електрон. текстові дані. - К. : Центр учбової літератури, 2015. - 1 файл ; 224 с. - Систем. требования: ADOBE ACROBAT READERE. - Назва з тит. екрану. - Б. ц.

Інформаційні ресурси:

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму ТДАТУ.

4. Джерела Internet:

- Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» - <http://www.nau.ua>

- Головне управління статистики України - <http://www.ck.ukrstat.gov.ua/>

- Головне управління статистики у Запорізькій області - <http://zp.ukrstat.gov.ua/>

- Офіційне інтернет-представництво Національного банку України - <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>